

Bezdroża

travelbook

Sycylia

ERGO
HESTIA

Ubezpieczenie
w podróży

Autorki przewodnika: Agnieszka Fundowicz, Agnieszka Masternak (*Informacje krajoznawcze, Informacje praktyczne*)

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja i korekta: Anna Pałczyńska

Redakcja techniczna: Katarzyna Leja

Projekt okładki: hotmedia

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli. Autorki oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorki oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 2309863
e-mail: redakcja@bezdroza.pl
księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?besyw1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I
ISBN: 978-83-246-8591-2
Copyright © Helion, 2014

Sycylia

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Kup książkę

Poleć książkę

NAJPIĘKNIEJSZE BUDOWLE

Kamienice w Katanii

Urokliwe czarno-białe kamienice wzdłuż Via Etnea, wyłożonej ławą, najdłuższej drogi na Sycylii.

Katedra w Monreale

Jeden z najwspanialszych przykładów sztuki Normanów. W Monreale romańska bryła katedry została połączona z bizantyjskim wystrójem wnętrza.

San Giovanni degli Eremiti

Świątynia pochodząca z okresu panowania Normanów z imponującymi pięcioma czerwonymi kopułami.

Schody Matki Boskiej Górskiej w Caltagirone

Inkrustowane schody – arcydzieło ceramiki.

Kup książkę

Poleć książkę

Zabytkowe centrum Noto

Zabytkowe centrum miasta zostało wpisane na Listę UNESCO. Szczególnie wrażenie robi barokowa katedra z żółtego tufu wulkanicznego zbudowana w stylu charakterystycznym dla dawnych sycylijskich kościołów.

Syrakuzy i nekropolia Pantalica

Piękno starego miasta i zabytków z czasów starożytnej Grecji wpłynęło na wpisanie Syrakuz na Listę UNESCO. Trafiły na nią także wykute w skałach groby w miejscowości Pantalica (25 km na zachód od miasta).

Teatr w Taorminie

Teatr antyczny z widokiem na ośnieżoną Etnę, z której kraterów od stuleci wydobywa się lawa.

Kup książkę

Poleć książkę

MIEJSCA, KTÓRE TRZEBA ZOBACZYĆ

Atrakcje Sycylii

Agrigento

Park Archeologiczno-Krajobrazowy Dolina Świątyń, rozciągający się na obszarze około 1800 hektarów, należący do dziedzictwa kulturalnego UNESCO.

Cefalù

Piaszczyste rozłożyste plaże, wioska rybacka i piękna katedra przypominająca świątynię w Monreale, z bizantyjską mozaiką Chrystusa Pantokratora.

Lèvanzo

Malowidła skalne sprzed 12–6 tys. lat p.n.e. w grocie del Genovesi.

Etna

Najwyższy czynny wulkan w Europie.

Kup książkę

Poleć książkę

Wspiry Liparyjskie

Grupa pięknie położonych i ukształtowanych wysp wulkanicznych wpisana na światową Listę UNESCO. Wulkany na Strómboli i Vulcano są nadal czynne.

Saliny

Szlak solny między Trápani a Marsalą.

Kup książkę

Poleć książkę

Atrakcje Sycylii

Palermo

Palermo określa się poetycką nazwą Conca d'Oro, czyli Złota Koncha. Miasto położone jest, jak gdyby wewnątrz otwartej w stronę morza muszli, czyli swoistego antycznego amfiteatru. Od strony północnej jest on zamknięty przez zbocze Monte Pellegrino, a od wschodu przez masyw górski Monte Alfanu oraz port La Cala, znajdujący się, podążając tropem teatralnym, jak gdyby w miejscu sceny. Określenie „złota” odnosi się do żyzności gleby, doskonale nadającej się pod uprawę oliwek i cytrusów. Krajobraz miejski i naturalny przenikają się tu wzajemnie, co daje efekt naprawdę niezwykły.

Miasto stanowi obowiązkowy cel podróży po Sycylii, głównie ze względu na

orientalną atmosferę (zwłaszcza po zmierzchu wyczuwa się klimat *Baśni tysiąca i jednej nocy!*), eklektyzm architektury; ciasne, zatłoczone ulice; szalone, szokujące kontrasty; czy fascynujące nagromadzenie śladów wielu kultur: fenickiej, rzymskiej, bizantyjskiej, arabskiej, normańskiej, francuskiej i hiszpańskiej. Dwa kroki od tętniącego życiem, hałaśliwego arabskiego bazaru możemy podziwiać ołtarz ozdobiony płótnem van Dycka *Madonna od Różańca ze Świętymi* (1625) w Oratorio del S.S. Rosario in San Domenico. Wychodzimy z Międzynarodowego Muzeum Marionetek i w pobliskim ogrodzie botanicznym, przy kolosalnych drzewach *Ficus rubinosa*, których korzenie

Kup książkę

Poleć książkę

oprac. M. Czopik

▼ Port w Palermo

Kup książkę

Poleć książkę

i gałęzie przybierają fantastyczne, węzowe kształty, czujemy się jak jedna z muzealnych maleńkich laleczek...

HISTORIA

Historia Palermo sięga VIII w. p.n.e., kiedy to Fenicjanie założyli miasto Panormos (gr. „wszechport”), które funkcjonowało jako punkt wymiany handlowej z Grecami. Następne stulecia to okres panowania Rzymian, które skończyło się najazdem Wandalów i Ostrogotów. Przełom nadszedł w IX w., kiedy miasto, podbite przez Arabów, stało się centrum wyspy i najczęście odwiedzanym bazarem śródziemnomorskim. W 1943 r. podczas operacji „Husky” Palermo zostało zbombardowane. Szczególnie ucierpiało wówczas stare miasto.

WARTO ZOBACZYĆ

Przez Palermo przebiegają dwie główne, przecinające się osie: ulice **Via Maqueda** i **Corso Vittorio Emanuele**. Dzieli one miasto na cztery dzielnice. Są dobrym punktem odniesienia podczas spaceru po mieście –

wzdłuż nich, a także w odchodzących od nich uliczkach znajdują się główne zabytki Palermo.

Kiedy zboczymy z głównych turystycznych szlaków, od razu rzuci nam się w oczy zaniedbanie, chaos i prowizorka. Wiele kamienic obwieszonych praniem, z wciągającymi przez balkon koszykami (pełniącymi funkcję „windy” na zakupy), jest w opłakanym stanie. Mimo wszystko to właśnie tu, wśród licznych warsztatów i targowisk, od czuwa się puls miasta. Wydaje się, że chaos stanowi wewnętrzny porządek Palermo. Mieszkańcy miasta wydają się pędzić na oślep – wyjeżdżają na motorynkach z wąskich uliczek i pewnie włączają się w, przypominający wyścig, ruch miejski. Zdają się nie zauważać wszystkiego, czemu przypatrują się zachwyceni turyści. Miasto żyje własnym, żywiołowym rytmem. Uwagę przybyszów nieodmiennie zwraca **wielokulturowość Palermo**. Mieszkają tu imigranci m.in. z Afryki, krajów arabskich, Turcji i Indii. Na ścianach budynków, w sklepach czy punktach internetowych możemy odnaleźć napisy w języku arabskim.

Odwiedzając Palermo, koniecznie należy zobaczyć **★ Palazzo della Zisa**. Nazwa

▲ Palazzo Della Zisa

Kup książkę

Przekąski

Tradycyjne palermiańskie przekąski możemy kupić niemal na każdym rogu. Do najpopularniejszych należą *arancini* – panierowane w bułce tartej kulki ryżowe z farszem (najpopularniejszy to *ragu* czyli: mięso, mozzarella i groszek, ale nadzieniem może też być masło albo grzyby czy gorgonzola) czy *focaccia* – kawałki ciasta jak na pizzę (tyle, że bez sera, sosu, salami itp.), polane oliwą, mogą być z ziołami, solą czy oliwkami.

▲ Focaccia

tego pałacu myśliwskiego pochodzi od arabskiego słowa *al-aziz*, czyli „wspaniały” – za panowania władców normandzkich – Wil-

Poleć książkę

helmów I i II (w latach 1165–80) pałac był ponoć uważany za raj na ziemi. W XVII w. rodzina Sandoval zagruntownie przebudowała budynek. Na uwagę zasługuje m.in. powstała wtedy pomysłowa instalacja służąca do klimatyzacji wnętrz (kanałami wykutymi w murach płynął strumień, okrążając pomieszczenia, znacznie je ochładzał). Obecnie w La Zisa mieści się **Muzeum Sztuki Islamskiej** **Museo d'arte islamica**; www.regione.sicilia.it; pn.–nd. 9.00–19.00; wstęp 6 EUR, ulgowy 3 EUR, z bardzo ciekawą kolekcją przedmiotów, głównie z Egiptu (piękna ceramika, niezwykle drewniane parawany).

Idąc ulicą Maqueda od stacji kolejowej Palermo Centrale (przecznica równoległa do Via Roma, po lewej stronie od stacji), możemy skręcić w, znajdujący się także po lewej stronie, dawny arabski **bazar Ballarò**. Podążając cały czas prosto, dochodzimy do placu **★ Piazza Bellini**. Jest to jeden z najbardziej różnorodnych architektonicznie zakątków Palermo. Można tu podziwiać trzy wspaniałe kościoły: **Santa Caterina, La Martorana i San Cataldo**.

Prawdziwa nazwa kościoła La Martorana to **★ kościół św. Marii Admiralskiej** **Santa Maria dell'Ammiraglio**; **Piazza Bellini 3**; pn.–sb. 9.15–13.00, 15.30–19.00; latem 19.00, nd. i św. 8.30–13.00. Świątynia została wzniesiona w 1143 r. przez Jerzego z Antiochii, admirała króla Rogera II. Zaś ta częściej używana nazwa odnosi się do Eloisy Martorana, fundatorki konwentu Benedyktynek, któremu kościół służył od 1433 r. jako kaplica. Oryginalna normańska forma Martorany została znacznie zmieniona w XVI i XVII w. przez dodanie barokowej fasady i zmianę planimetrii. Zachwycając przepiękne, **bizantyjskie mozaiki**. W prawej nawie przedstawiają one Rogera II otrzymującego z rąk Chrystusa diadem (jest to jedyny zachowany

Kup książkę

wizerunek króla), w lewej natomiast Jerzego z Antiochii oddającego pokłon Maryi. Dziś w Martoranie mieści się parafia św. Mikołaja obrządku prawosławnego.

★ Kościół San Cataldo **Piazza Bellini 1**; wt.–pt. 9.00–17.00, sb.–nd. 9.00–13.00, był siedzibą Zakonu Kawalerów Świętego Grobu (Ordine dei Cavalieri del S. Sepolcro). Surowa, kwadratowa bryła ukoronowana czerwonymi kopułami przypomina budowle arabskie. W pustym, urokliwym wnętrzu zachowane są oryginalne podłogi, **mozaiki** i kolumny, pochodzące jeszcze z antyku. Na placu znajduje się również **kościół Santa Caterina** wybudowany pod koniec XVI w. z wnętrzem ozdobionym dekoracjami ze stiuku i różnymi rodzajami marmuru (tzw. *marmi mischi*). Warto zwrócić uwagę na, znajdujący się z prawej strony, nieco dziwną **plaskorzeźbę** w marmurze przedstawiającą wyrzucenie Jonasza ze statku. Nieopodal Piazza Bellini znajdują

Marcepanowe słodkości

W kościele La Martorana, w późnym średniowieczu, narodziły się słynne na całym świecie, wyrabiane dziś na całej Sycylii, *frutti di martorana*, typowe słodczyce z marcepanu – imponujące dzieła sztuki cukierniczej. Przygotowywane, jak na początku, z mniszą cierpliwością, są formowane i zdobione w taki sposób, aby wyglądały niemal identycznie jak prawdziwe owoce. Z czasem bogaty repertuar form został rozszerzony o niektóre warzywa i ryby.

Poleć książkę

Érice

Jeden z najbardziej urokliwych, a według niektórych najpiękniejszy zakątek Sycylii, na zachodnim krańcu wyspy – średnio-wieczna osada w chmurach – Érice, zachowana w całości do dzisiejszych czasów, łączy w niezwykle sposób mity i historię, sztukę i kulturę, architekturę i naturę, fantazję i rzeczywistość. Wrażenie, jakie wywołują krajozrazy rozciągające się przed nami, można porównać z widokiem, który roztacza się z teatru antycznego w Taorminie na Morze Jońskie i Etnę, tyle że Érice nie pełni funkcji kurortu. Jest miejscem refleksyjnym, oazą spokoju, ciszy i odosobnienia, można się tu zanurzyć w przeszłości, oddać kontemplacji zaułków, dzieł sztuki sakralnej i pradawnych kamiennych murów.

Najciekawszym sposobem dotarcia do miasteczka Érice jest wjazd na Górę św. Juliana (751 m n.p.m.). Można się tam bowiem dostać **kolejką** z Trápani, pozostawiając za sobą majaczące w oddali miejskie zabudowania i Morze Tyrreńskie. Do średniowiecznego Érice, miasta-muzeum, należy wejść przez pochodzącą z XII w. **bramę Trápani**,

Mityczny Érice

Nazwa miasta ma mityczne pochodzenie: Érice, król Elymów, był półbogiem, synem Wenus i Bute. Z miasteczkiem łączy się także innych mitologicznych bohaterów: Aceste, Erade i Dedala. Fenicjanie wybudowali tu świątynię w hołdzie Astarte (Afrodyty dla Greków, Wenus dla Rzymian), bogini i patronki wszystkich żeglujących po Morzu Śródziemnym. Érice przez długi czas było jedynym punktem odniesienia dla statków pływających na pobliskie Wyspy Egadzkie.

wykutą w elimsko-punickim murze fortyfikacyjnym (była ona jednym z trzech wejść do miasta).

Osada jest zbudowana na niespotykanym planie trójkąta równoramiennego. Charakteryzują ją kręte, wybrukowane ulice; surowe, kamienne budowle; *vanelle* – przejścia tak ciasne, że może się przez nie przedostać

▼ Zamek

Kup książkę

Poleć książkę

tylko jedna osoba; wewnętrzne dziedzińce; tarasy oraz niezliczona ilość zabytkowych kościołów. Całe miasteczko jest obecnie objęte specjalnym programem **MEMS** (Museo di Érice – La Montagna del Signore, czyli Góra Pana). Jego idea jest *museo diffuso*, muzeum popularne, otwarte. Charakteryzuje się tym, że dzieła sztuki nie są pokazywane jako „odezwane od kontekstu”, znajdują się w naturalnym środowisku, w miejscach, dla których były pierwotnie przeznaczone. Twórcom programu zależy na podkreśleniu związku dóbr kultury z konkretnymi budowlami, ich oryginalnymi warunkami kulturalno-historycznymi. Muzeum Érice jest wzorowo zorganizowane, pracownikom zależy na tym, aby zwiedzający byli dobrze poinformowani w każdej kwestii. Obiekty są czytelnie opisane w języku włoskim i angielskim, dostępne są też liczne darmowe, wielojęzyczne foldery informacyjne oraz mapa. Érice słynie

nie tylko z cudownych zabytków i zapierających dech w piersiach widoków, ale także z prestiżowego centrum kultury naukowej

▲ Średniowieczna uliczka w Érice

Kup książkę

Poleć książkę

Pielgrzymi szlak Érice – San Vito Lo Capo

Droga wiedzie przez jeden z najbardziej malowniczych zakątków Sycylii, wzdłuż północnego brzegu wyspy, gdzie kryształowe morze obejmuje w miłosnym uścisku najpiękniejszą plażę wyspy. Dalej przez terytorium dawnej osady Góry św. Juliana (jak nazywano Érice w średniowieczu), obok rezerwatu „Lo Zingaro” („Cygan”) i góry Monte Cofano, aż do najważniejszego sanktuarium tego obszaru – bastionu chrześcijaństwa, fortu św. Wita. Szlakiem, wzdłuż którego znajdują się liczne kapliczki zachęcające do zastanowienia i kontemplacji, którym wędrują pielgrzymi w stronę Érice lub w przeciwnym kierunku, w stronę domu świętego męczennika Wita. Był on synem poganina, senatora Mazzary Gelasa, ale wychowany został w duchu chrześcijańskim przez piastunkę Krescencję i jej męża Modesta. Gdy miał siedem lat (wg niektórych wersji dwaście) jego ojciec dowiedział się o wierze syna i usiłował go od niej odwieść – naj-

▲ Rezerwat „Lo Zingaro”

pierw pochlebstwami, później pogroźkami. Gdy to nie odniosło skutku, postawił go przed namiestnikiem. Chłopiec mimo tortur nie wyrzekł się Chrystusa i ostatecznie został przekazany cesarzowi Dioklecjanowi, który miał kazać rzucić go na pożarcie lwom. Wit jednak uczynił przed zwierzętami znak krzyża, a te położyły się posłusznie przed nim. Nie uratowało mu to jednak życia, został ugotowany w kotle z wrzącym ołowiem. Według lokalnych wierzeń 1700 lat temu cudowna plaża na krańcu Sycylii była świadkiem jego decyzji o zachowaniu wiary, z niej też został zabrany do nieba, a jego relikwie pozostały na ziemi, by przypominać o przesłaniu jego życia. Na pamiątkę młodziutkiego męczennika to piękne miejsce zostało nazwane Przylądkiem św. Wita (San Vito Lo Capo), a wyznawcy kultu św. Wita od wieków odwiedzają dom, w którym mieszkał, by poczuć jego obecność i prosić o ochronę.

Informacje: Sanktuarium San Vito, Tràpani, San Vito Lo Capo; tel.: +39 0923 972327; www.sanvitoitalia.it.

▲ Katedra w Érice

„Ettore Maiorana”, które gości corocznie międzynarodowe seminaria fizyki atomowej oraz przedstawicieli wielu uczelni o różnych specjalizacjach dotyczących problemów współczesnego świata.

WARTO ZOBACZYĆ

Tradycja głosi, że ★ **Katedra Królewska** (Real Duomo) została wybudowana w okresie panowania cesarza Konstantyna w IV w. n.e. Budowla, którą podziwiamy dzisiaj, została wzniesiona w 1312 r. przez króla Fryderyka II Aragońskiego z kamieni pochodzących ze świątyni poświęconej bogini Wenus w Érice. Poświęcona jest Wniebowzięciu NMP. Na przestrzeni wieków była przebudowywana wielokrotnie. W 1853 r. jej wnętrze uległo zawaleniu, jednak szybko podjęto prace renowacyjne. Z 1860 r. pochodzą neogotyckie dekoracje wnętrza. Katedra mieści wiele skarbów, m.in.: XV, XVI i XVII-wieczne marmurowe **chrzcielnicę**; marmurową figurę Madonny Assunta z 1469 r. autorstwa D. Gagini; **fresk** G. Rufi

z XV w.; marmurowy **ołtarz** z 1513 r. G. Mancino; niebanalny, zapadający w pamięci obraz *Madonny z Érice* współczesnego twórcy G. Costy (2003). Dzwonnica przy katedrze służyła jako wieża obserwacyjna podczas walk zwanych „niesporami sycylijskimi” w XIII w.

Kościół św. Juliana (San Giuliano) zbudowany w 1076 r. przez Rogera d'Altaville, władcę normanńskiego, był jednym z pierwszych wzniesionych w Érice. Powstał ku czci św. Juliana „oswobodziciela”, który uratował Érice przed jarmem muzułmańskimi i od tego czasu został obwołany patronem miasta (jego święto obchodzone jest 22 maja). Kościół został przebudowany i poszerzony na początku XVII w. W 1770 r. powstała dzwonnica w stylu czystego baroku. Znajduje się tu kolekcja przedmiotów używanych podczas procesji Wielkiego Piątku oraz kolekcja ceroplastyki (figurek woskowych). W 1636 r. powstało tu Oratorium 33, wybudowane przez tyłuż jezuitów (chowani byli na siedząco na specjalnych krzesłach, ubrani w insygnia, w jednej krypcie oratorium).

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Zwiedzanie Érice trasami proponowanymi przez MEMS

Trasa czerwona prowadzi głównymi uliczkami miasta od Katedry Królewskiej (Real Duomo) przy której znajduje się wieża Króla Fryderyka II; ulicą Vittorio Emanuele; do kościołów: św. Alberta, klasztoru S.S. Salvatore, św. Marcina (wewnątrz drewniane rzeźby), św. Piotra, św. Juliana (przejmujące wielkopiątkowe grupy misteryjne, kompozycje z woskowymi „laleczkami” – figurami nowonarodzonego Jezusa, dzieła siostr karmelitanek), św. Franciszka z Asyżu, św. Jana (marmurowe rzeźby, średniowieczne freski). Stąd dzieli nas tylko kilka kroków od zamku Castello del Bailo, zamku Wenery i zamku Popoli. Panorama – z jednej strony na równinę pomiędzy Trápani i Marsalą z rezerwatem salin, z drugiej na San Vito Lo Capo i morze – zapiera dech w piersiach. Przy wyjątkowo dobrej widoczności można

stąd ponoć zobaczyć Etnę na przeciwnym krańcu wyspy. Co więcej, pola rozciągające się pod Górą św. Juliana nasuwają na myśl tradycyjne dywany *frazzate*, wielobarwne kobierce tkane przez artystów-rzemieślników z Érice, ręcznie na krosnach, ze skrawków materiałów i bawełnianej włóczki.

Trasa niebieska (dla mających więcej czasu na spokojne odkrywanie tajemnic miasta) wiedzie od katedry ulicą Carvini, która łączy się z Via Addolorata (po drodze znajdują się kościoły: św. Lzydora, św. Franciszka z Paoli, św. Katarzyny, św. Teresy, konwent i kościół pw. Zwiastowania NMP oraz pałac wojskowy Carmine. Dalej prowadzi ona wzdłuż murów elimsko-punickich, pochodzących z V w. p.n.e., do kościołów św. Urszuli, św. Antoniego i kwatery hiszpańskiej. Szlak zakręca do ruin N.S. di Custonaci i kościoła św. Cataldo.

Informacja turystyczna

Ufficio Turistico, Via Pepoli 11; tel.: +39 0923 869025. Przydatna strona: www.trapani-welcome.it.

MEMS, Maiorana – informator

- ◆ **MEMS** (Museo di Érice – La Montagna del Signore), Via S. Giuseppe 3; tel.: +39 0923 869123; www.ericelamontagnadelsignore.it; katedra ze skarbem 1 EUR, wieża 2 EUR, San Martino 2 EUR, San Giuliano 2 EUR, San Giovanni 2 EUR, ruiny zakonu S.S. Salvatore 2 EUR (otwarte tylko latem), *passé-partout* – bilet wstępu do wszystkich obiektów 5 EUR (upoważnia do odebrania pamiątkowego prezentu w księgarni przy kościele S. Giuliano). Czynne: styczeń, luty 10.00–12.30, marzec 10.00–16.00, kwiecień, maj, czerwiec 10.00–18.00, lipiec, sierpień 10.00–20.00, wrzesień 10.00–19.00, październik 10.00–18.00, listopad, grudzień 10.00–12.30.
- ◆ **Centro di Cultura Scientifica E. Maiorana**, Via Guarnotta 26; www.ccsem.infn.it.

Noclegi

W Érice nie musimy zanadto przejmować się wyborem miejsca noclegowego ze względu na piękno rozciągających się widoków z okna lub uroku uliczki na której chcemy zamieszkać... Praktycznie wszystkie miejscowe pensjonaty i hotele spełniają te kryteria.

- ◆ **Antico Borgo*** („Antyczna Osada”), Via Guarnotti 12; tel.: +39 0923 869561; www.ericanticoborgo.com; jedyńka 35–45 EUR, dwójka 55–70 EUR, trójka 75–90 EUR. Ścisłe centrum, schludne pokoje, śniadanie w cenie.
- ◆ **La Pineta**, Viale Nunzio Nasi; tel.: +39 0923 860127; www.lapinetadierice.com; dwójka 80 EUR, trójka 105 EUR, czwórka 125 EUR. Przytulny hotel wśród sosen z pięknym widokiem na wybrzeże, na miejscu niezła restauracja, proste, czyste pokoje. Warty polecenia, bardzo przyjemne miejsce na spędzenie weekendu lub dłuższego urlopu.
- ◆ **Hotel Moderno**, Via Vittorio Emanuele 67; tel.: +39 0923 868300; www.hotelmodernoerice.it; jedyńka 50–80 EUR, dwójka

▼ Widok w stronę San Vito Lo Capo

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Agrigento

Jeśli spojrzymy na Agrigento od strony drogi wzdłuż brzegu morskiego, miasto jawi nam się jako ogromny kompleks romantycznych ruin, jak powiedział Pindar, „**najpiękniejsze miasto śmiertelnych**”. Tłem dla starożytnych kolumn, jest nowoczesna, chaotyczna zabudowa miejska. Agrigento w przeszłości było miastem bardzo bogatym. Jego terytorium było zamieszkałe już w prehistorii, w epoce brązu, zaś pierwsze ślady cywilizacji greckiej pochodzą z VII w. p.n.e. W 581 r. p.n.e. koloniści z Geli, Rodosu i Krety założyli Akragras, ostatnią kolonię grecką na Sycylii, w połowie drogi między Gelą a Selinunte, w celu kontroli brzegu przed najazdami z Afryki – ochrony Sycylii przed Kartagińczykami.

DOLINA ŚWIĄTYŃ

★ **Park Archeologiczno-Krajobrazowy Dolina Świątyń** **Parco Archeologico e Paesaggistico della Valle dei Templi**; *Strada Panoramica dei Templi Agrigento*; www.parcodetempli.net; wt. 9.00–13.00, śr. 16.00–18.00, zajmuje wielki obszar ok. 1800 ha i należy do dziedzictwa kulturalnego UNESCO. Większość budynków sakralnych pochodzi okresu największego rozkwitu miasta, czyli z V w. p.n.e. Wszystkie reprezentują styl dorycki, powstały one z tufu, lokalnej skały wulkanicznej o intensywnie żółtej barwie.

Od kasy biletowej na teren parku archeologicznego prowadzą dwa wejścia, jedno w stronę świątyni Zeusa (Jowisza Olimpijskiego), świątyni Kastora i Polluksa, sanktuarium Demeter i Kory, ogrodu Kolymbetra (kiedyś wspaniałej sieci akweduktów, basenów i ogrodów), świątyni Wulkana; drugie

Gdzie raki zimują...

Antyczna nazwa miasta Akragas pochodzi od rzeki (dzisiejszej S. Biagio), która płynie w kierunku zachodnim, okrąża świątynie, po czym przechodzi w kierującą się na północ do morza Hypsas (dzisiejszą S. Leone). Jej nazwa była homonimem słowa oznaczającego raka. Grecki leksykograf Hezychiusz w V–VI w. p.n.e. notuje je jako *karchail karkinoi*. Wizerunek raka rzeczno-powtarza się na monetach z Agrigento jako symbol rzeki, która dała nazwę miastu. Nic też dziwnego, że to właśnie raka wybrano współcześnie na logo parku archeologicznego.

do świątyni Herkulesa, świątyni Concordii (Zgody) i świątyni Hery (Junony Łacińskiej). Przy drodze SS 115, bliżej morza, za świątynią Herkulesa znajduje się grobowiec tyrana Terona (Tomba di Terone).

Świątynia Zeusa wybudowana została po zwycięstwie Greków nad Kartagińczykami pod Himerą w 480 r. p.n.e. Dziś wśród ruin tej największej świątyni w Akragas, na wielu leżących tu blokach, można zobaczyć wyłobienia w kształcie litery U, które wcześniej ukryte były przed ludzkim wzrokiem. Powstały one w wyniku transportu i podnoszenia bloków przy pomocy lin. Przed świątynią znajdował się ogromny ołtarz, prawdopodobnie przeznaczony na hekatomba (ofiary ze stu wołów). Dziś widoczne są tylko fragmenty jego bazy. Świątynia prawdopodobnie nie została ukończona przed najazdem Kartagińczyków w 406 r. p.n.e.

Kup książkę

Poleć książkę

oprac. A. Tworek, M. Czopik

Romantyczne, malownicze ruiny cztero- (z pierwotnie 34 kolumn) północno-wschodniego rogu **świątyni Dioskurów** stały się symbolem Agrigento. Na kolumnach i architrawie są nadal widoczne ślady białego stiuku, który kontrastował z polichromowaną dekoracją wyższej partii belkowania (fryz i gzyms). Z tyłu znajduje się okrągły ołtarz z wgłębieniem w centrum na dary *bothros*, który tworzy część archaicznego sanktuarium bóstw chtonicznych (podziemnych).

Wokół rozciągają się pozostałości po kompleksie budynków **sanktuarium Demeter i Kory**.

W środku Doliny Świątyń, wśród skalnych ścian z pomarańczowego tufu, pomiędzy świątynią Kastora i Polluksa a świątynią Wulkana, znajduje się ok. pięćhektarowy **ogród Kolymbetra**, którego początki datowane są na VI w. p.n.e. Po czasie opu-

zczenia i zaniedbania w 1999 r. FAI (Fondo per l'Ambiente Italiano – Fundacja dla Środowiska Włoskiego) rozpoczęła restaurację upraw i pejzażu antycznego basenu Kolymbetra. Rośnie tu wiele unikatowych gatunków, a część spośród nich nie jest już spotykana poza ogrodem. Znajdują się

▲ Świątynia Kastora i Polluksa

Kup książkę

Poleć książkę

Sycylia

- Kolorowe miasteczka
- Budowle antyczne
- Rajskie plaże i gaje oliwne
- Etna – najwyższy wulkan Europy
- Kuchnia śródziemnomorska

fot. na okładce: Shutterstock.com

Sycylia to największa wyspa na Morzu Śródziemnym, owiana starożytnymi mitami i uwikłana we wciąż żywe historie mafijne. Ekscytująca i urokliwa, z budzącą respekt Etną, dzikimi plażami, zacisznymi zatokami i słonecznymi winnicami. Uliczki Syrakuz, Palermo i Taorminy prowadzą do świątyń, amfiteatrów i pałaców przypominających o wpływach greckich, arabskich, bizantyjskich... Istny kulturowy tygiel, feeria zapachów, spektakularnych widoków oraz smaków kuchni zakrapianej wybornymi oliwą i winem. Sycylię chce się chłonąć wszystkimi zmysłami!

 travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne ułatwią zaplanowanie podróży. Przewodnik uzupełniają czytelne mapy, starannie dobrane zdjęcia i liczne ramki z ciekawostkami. Wszystko to w połączeniu z poręcznym formatem i atrakcyjną szatą graficzną sprawia, że Travelbook to najlepszy wybór dla ciekawych świata.

 Bezdroża
Przewodniki Ludzi Ciekawych

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-246-8591-2

9 788324 685912 >

Cena 24,90 zł

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA
 Helion SA